

ר' משה איסרליש, 1525-1572, רב, אב"ד, וראש ישיבה בקראקא, ומשם פרס את מצודתו על כל גרמניה, פולין ואיטליה. כאשר חיבר ר' יוסף קארו את ספריו בית יוסף ושו"ע, הוסיף עליו הרמ"א את הגהותיו ["דרכי משה" וכן הגהות הרמ"א]. הרמ"א השיב תשובות רבות, ועסק גם בפילוסופיה ובקבלה. עליו נאמר הפתגם: ממה (הרמב"ם) עד משה (הרמ"א) לא קם כמשה (הרמ"א). כתב גם 'תורת חטאת' על דיני איסור והיתר, שמבוסס בעיקרו על שיערי דורא לר' יצחק מדורא תלמיד המהר"ם מרוטנבורג, בו "קיצור תורת חטאת" מאת הרמ"א עצמו.

Examples

- **הרמ"א** [אוי"ח קכ"ח/מ"ד]-...משום שאז שרויים בשמחת יום טוב, וטוב לב הוא יברך... ואפי' ביי"ט, אין נושאים כפים אלא בתפלת מוסף, שיוצאים אז מבהכ"נ וישמחו בשמחת יום טוב
- **שם** - ויש אומרים דאינו נושא כפיו, דהשרוי בלא אשה שרוי בלא שמחה, והמברך יש לו להיות בשמחה. ונהגו שנושא כפיו, אף על פי שאינו נשוי, ומכל מקום הרוצה שלא לישא כפיו אין מוחין בידו, רק שלא יהא בבית הכנסת בשעה שקורין כהנים
- **שם** [י]- ולא יאמר "אלהינו ואלהי", וי"א שאומרים אותו בלחש עד מלת "כהנים", ואז יאמרו בקול רם וחוזר ואומר: "עם קדושך כאמור" בלחש, (וכן נוהגין במדינות אלו).
- **שם** [קיי"ד/ח]- והי"ה לדין דאין מזכירין "טל" בימות החמה. אם נסתפק לו אם אמר מוריד הגשם בימות הגשמים, כל ל' יום, חוזר, דודאי אמר כמו שרגיל והרי לא הזכיר לא טל ולא גשם; לאחר ל' יום אינו חוזר
- **שם** [קל"ב/ב]- ויש שכתבו ליהרר לומר פיטום הקטורת מתוך הכתב, ולא בעל פה, משום שהאמירה במקום ההקטרה וחיישינן שמא ידלג (אחד מסממנים, ואמרינן שהוא "חייב מיתה" אם חסר אחת מסממניה. **ולכן נהגו שלא לאומרו בחול**, שממהרין למלאכתן וחיישינן שמא ידלג.
- **שולחן ערוך** [רס"ט]- נוהגין לקדש בבהכ"נ...ועכשיו אף על גב דלא אכלי אורחים בבי כנישתא לא בטלה התקנה, זהו טעם המקומות שנהגו לקדש בבהכ"נ. אבל יותר טוב להנהיג שלא לקדש בבהכ"נ, וכן מנהג ארץ ישראל. הגה: ונהגו לעמוד בשעה שמקדשין בבית הכנסת.
- **משנה ברורה** [שם ה]- ובמדינתנו נוהגין לקדש בבהכ"נ בשבת ויו"ט בלבד בליל א' של פסח... ואין לבטל המנהג כי הרבה גאונים יסדוהו כמ"ש הרשב"א:

Explanation

שולחן ערוך [רס"ג/ג]- לבה"ג, כיון שהדליק נר של שבת חל עליו שבת ונאסר במלאכה. ועל פי זה נוהגות קצת נשים שאחר שברכו והדליקו הנרות משליכות לארץ הפתילה... וי"א שאם מתנה קודם שהדליקה שאינה מקבלת שבת... מועיל... וי"א שאינו מועיל לה. ויש חולקים על בעל ה"ג ואומרים שאין קבלת שבת תלוי בהדלקת הנר... הגה: והמנהג שאותה אשה המדלקת מקבלת שבת בהדלקה, אם לא שהתנה

שו"ת יביע אומר [או"ח ז'מ"ח]- והעידו לי מגידי אמת שכן פסק הגאון ר' איסר זלמן מלצר זצ"ל לבני ביתו ולמשפחתו לברך קודם ההדלקה בע"ש... הרי שאף מגדולי רבני האשכנזים נטו קו בזה מד' הרמ"א ללכת אחר הוראות גדולי הפוסקים ומרן וכ"ש אנן שקבלנו הוראות מרן.

Proof

הנצי"ב [משיב דבר ב/ק"ד]- וזכרוננו ששמעתי כמדומה מחותני הגאון מהרי"ץ הגאב"ד דוואלין זצ"ל שפעם א' הסכים רבינו הגר"א ז"ל להנהיג נשיאת כפיים בכל יום בבית מדרשו. ועכבוהו מן השמיים ונלקח לבית האסורים בעת המחלוקת הנוראה בוילנא ל"ע. ואח"כ חוי"ז הגאון אביר הרועים מוהר"ח ז"ל [סבה של אישתן] הסכים ביום א' שביום המחרת יצווה לישא כפיים. ובאותו לילה נשרף חצי העיר ובית הכנסת שבעיר וראו והתבוננו שיש בזה איזה דבר סוד בסתרי השפעת הברכה היורד על ידי ברכת כהנים בחו"ל.

ערוך השולחן [אוי"ח קכ"ח/ס"ג]- כתב רבינו הרמ"א נהגו בכל מדינות אלו שאין נושאים כפיהן אלא ביום טוב... והנה ודאי אין שום טעם נכון למנהגינו לבטל מצות עשה דברכת כהנים כל השנה כולה וכתבו דמנהג גרוע הוא. אבל מה נעשה וכאלו בת קול יצא שלא להניח לנו לישא כפים בכל השנה כולה. ומקובלני ששני גדולי הדור בדורות שלפנינו כל אחד במקומו רצה להנהיג נשיאת כפים בכל יום וכשהגבילו יום המוגבל לזה נתבלבל הענין ולא עלה להם ואמרו שרואים כי מן השמים נגזרה כן